

Asorozattal réginyagjaink emlékét kívánjuk a polnia általános lovaskultúrá részét képező archív irások felelevenítésével, illetve a klasszikus lovaglás művészetéről alkotott egykori elmékedéseket, feledésbemerült, de örökvényű gondolatokat szeretnénk megismertetni a mailovasokkal. Lezárjuk az előző számban elkezdett tanulmányt, melyben Monspart Gábor lovaglótanár alapkiképzéssel kapcsolatos gondolatait mutattuk be. Bázár György

AZ ALAPKIKÉPZÉS MENETE 3. RÉSZ

V. EGYENESRE IGAZÍTÁS

Ha a fiatal ló megtanult rendezett ütemben menni, elengedett, mindkét oldalon egyformán támaszkodik mindkét szárra, engedelmes úgy az előrehajtó mint az oldalt léptető combsegítségekre, a hátsó lábak izmai annyira megerősödtek, hogy képesek a lónak az elejét tehermentesíteni és ezáltal lendületesen előremenni, akkor következik a ló EGYENESRE IGAZÍTÁSA. Az a ló egyenesre igazított, amelyik a hátsó lábával pontosan az első lábak patanyomába lép. A legtöbb ló nem így megy, mert a természetes ferdeség miatt, - legtöbbször a jobb hátsó lábával a nyomvonalról kifelé lép. Ennek az a következménye, hogy a ló a jobb comb ellen megy, és nem akarja felvenni a bal száron a támaszkodást, és a bal

vállat terheli. A bal hátsó láb ennek következtében erősebben fejlett, ezért vágtazik a nyers ló szívesebben bal kézre, mert a bal lábán könnyebben tudja a súlyt hordani. Minden lónál egy úgynevezett „puha” és egy „kemény” oldalt találunk. Addig, amíg a lovat nem állítottuk egyenesre, nem számíthatunk feltétlen engedelmességre, mert a ló a vállára dőlve felvesz egy hamis féloldalazás szerű tartást; ilyenkor a ló csak egyik száron támaszkodik, és a merev oldal irányába könnyen kivonja magát a lovas befolyása alól. Ezért törnek ki a lovak legtöbbször baloldalra.

Hogyan lehet a lovat egyenesre igazítani?

A fiatal lónál először az elejét a kimaradó hátsó láb elé vezetjük – ezt elérhetjük jobbra vagy ritkán baloldalra végzett combra való engedéssel (vállat be vagy vállat ki lovaglásával). A már belovagolt lónál, amelyik enged az oldalt léptető combsegítségnek, a ló hátulját vezetjük az első láb patanyoma irányába.

Egyenesre igazító munka nagy körön:

A fiatal lóval egyenes vonalon való munkával nagyon nehéz eredményt elérni. Addig, amíg a segítségére való engedelmséget nem értük el, amíg a combsegítséggel nem uraljuk a hátsó lábak hajlítását és oldalt léptetését, addig előnyösebb nagy körön dolgozni.

A lovas segítségei: a jobb hátsó láb kimaradása esetén a lovas a jobb szár segítségével addig vezeti a ló elejét jobboldali irányba, amíg a kimaradó jobb hátsó láb nem lép a jobb első patanyomába. A jobb comb a heveder mögött oldalt léptető segítséget ad, ezáltal a jobbra kifelé lépő hátsó láb balra lépteti. A bal comb a hevederen előrehajtó segítséget ad és ezzel fenntartja a mozgás ütemét és iramát. A bal kézen erősebb támaszkodással megakadályozzuk a bal lapockára való dőlést. Megvan azonban annak a lehetősége, hogy a segítség ellenére a ló továbbra is a bal lapockáját terheli. Körön való lovaglással, nyolcasok és kör kisebbítéssel és nagyobbítással érhetjük el legkönnyebben a célunkat.

Körön diagonális segítségekkel próbáljuk eredményt elérni. Bal kézen nagy kört lovagolunk munkaügetésben. A lovas a bal combjával (belső) nyugodt segítségadással lépteti a lovat az enyhén megállított jobb (külső) szárra, addig, amíg a ló nem enged, és nem lazítja a belső lapocka (bal) terhelését. A jobb szárral megkövetelt állandó támaszkodás a jobb lapocka erősebb megterhelését jelenti. A ló ezáltal egyenesre lesz állítva.

Egyenesre igazítás bal kézen, egyenes vonalon: Combra való engedés jobbra (vállat ki). A belső kézzel nem kell törekedni a belső (bal) állításra, hanem lehetőleg engedjen. A külső (jobb) szírt nyugodtan állítsuk meg. Ezáltal javítjuk a jobb száron

- iram változtatásokkal
- oldaljárásokkal
- futószárazással

VI. ÖSSZESZEDETTSÉG

Az összeszedettség elérésével fejződik be a fiatal ló alapkiképzése. Összeszedni csak azt a lovat lehet, amelyiket a felsorolt öt gyakorlatra már kiképeztük. Az összeszedés fogalmát tehát mindkét hátsó lábnak fokozott hajlítottóságában (a súlypont alá való fokozott lépésében), és ezáltal a ló elejének tehermentesítésében értjük. Ennek legfőbb előfeltétele a ló fokozott átengedettsége.

a támaszkodást, a ló hátulja az első láb nyomába kerül, és elérhetjük az egyenesre állítást. A kör kisebbitéssel és nagyobbítással a diagonális segítségekre való engedést érjük el. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy ez a gyakorlat a belső (haladás irányában lévő) lábakat erősebben veszi igénybe és ennek következtében a járás lomhává, mattá válhat. Ezért minden ilyen gyakorlatot kövessen egyenes vonalon történő előrelovaglás.

LEGGYAKORIBB HIBÁK ÉS AZOK JAVÍTÁSA:

• **A lovas erősen hátraigazít, legtöbbször a jobb száron:** Többet engedni a bal száron és a jobb combbal előrehajtani.

• **A lovas „szűk” keretben a ló fejét behúzza, a hátsólábak rövidebbet lépnek:** Egyformán mindkét száron engedni, a ló a nyakát nyújtja ki. Előrelovaglással a rövidet lépő hátsólábakat élénkíteni.

Összefoglalva: A lendületesen lépő hátsólábakat pontosan az első patanyomába lépnek és egyformán vesznek részt a súlyviselésében.

A következő gyakorlatokkal lehet elérni:

- körön való lovaglással
- fordulatok, sarkok helyes kilovaglásával

Az összeszedés segítségei:

• Először mindkét oldalon adott combsegítséggel, amelyet kiegészít a testsúly segítségadás mindkét ülőcsontnak előrefelé való nyomása, mely a keresztcsont és csípő meghúzásának a következménye – előrelovaglás következményére a hátsólábak élénken a súlypont alá lépnek.

• A hátizmok fokozottabb meghúzásával átveszik a hátsólábak mozgás ritmusát és azt továbbítják a tarkón át a ló szájáig.

• A ló hátulja – a jobban meghajlított hátsóláb ízületei miatt – kissé lesüllyed.

• Végül a szársegítséggel megadjuk az összeszedettség mértékét.

A ló összeszedését ne próbálja meg kezdő lovas, mert az – mindhárom segítségnek – testsúly, comb és szársegítségének finoman összehangolt adása eredményére jöhet csak létre. Az összeszedettség elérését – az előrelovaglás eredményére – csak lassú és fokozatosan fejlődő munkával érhetjük el.

A LEGGYAKRABBAN ELKÖVETETT HIBÁK ÉS AZOK JAVÍTÁSA:

• A lovas az összeszedést el akarja érni, mielőtt a lovat elengedte volna: Elengedtető munka után előrelovaglás. A ló nyakának kinyújtása.

• **Az összeszedést túl korán, mielőtt a ló arra megérett volna, már követeli a lovas. Nagyobb hiba, ha ezt kényszerrel akarja elérni:** Az összefüggéseket elméletileg ismertetni. Minél lassabb és türelmesebb a munka, annál jobb lesz az eredmény.

Összefoglalva: A ló akkor összeszedett, ha a hátsó lábak helyes lábsorrenddel előrefelé lépnek és a súly fokozottabb átvételével a ló elejét tehermentesítik. A tartás és támaszkodás egyforma és állandó.

A következő munkával érhetők el:

- iramváltoztatásokkal
- átmenetekkel - lépés, ügetés, vágta és fordítva
- félvisszatartásokkal, megállításokkal, röviden hátra arc és hátralépésekkel
- oldaljárásokkal
- és kézen végzett munka segítségével

Monspart Gábor

*ny. huszárezredes, lovaglótanár
(lejegyezte: Gömbös Endre, lovasedző, 1974)*

